ИЗЛАЗИ У ЧЕТВРТАК И НЕДЕЛЮ

ОГЛАСИ
плаћаю се од свакога ре а из гармонда први пут 6, а посл 4 нов. За жиг сваки пут 30 нов.

Предплату прима уредништво, све ц. и кр. поште; а у Београду разноситель Напредка.

НАПРЕДАК.

ПРЕДПЛАТНА ЦЕНА У АУСТРИСКИМ ЗЕМЛЯМА
На годину 10 фр., на пол. год. 5 фр., на четврт 2 фр. 50 новч. а. вр.
У СРБ. КНЕЖЕВИНИ
На годину 100 гроша, на пол. год. 50 гр., на четврт год. 25 гроша.

Уредништво е у дунавской улици, у кући гђе уд. Стерине, у I. кату.

БРОЈ 60. У НОВОМЕ САДУ, У НЕДЕЛЮ 1. АВГУСТА 1865. ГОДИНА XVIII.

Срби и источно питанѣ.

Под насловом: Die Serben und die orientalische Frage изишла е у Будишину код Смолера и Пеха една брошура, кою е Србин едан саставио. У брошури овой нашли смо на маленом простору толико добрих мисли и згодних приметба, особито за данашнѣ време, да ћемо іой садржай овде у главноме саобштити.

Сачинитель у уводу свом вели, да се решенѣ источнога питаня све већма приближуе, зато е наумио и он своє мнѣнѣ о томе решеню разложити; али найпре е држао за потребно описати єдног досада мало познатотог, или болѣ рећи сасвим превиђеног фактора — Србе; и то чини у посебном одсеку, укратко, али єзгровито. Нацртавши историю србску у главним цртама, каже, да е прва последица пропасти србске била, што су Срби гомилама преселявали се у Угарску и што е угарска круна прешла на ћесаре немачке.

Тиме се усредередила хришћанска моћ србска, угарска и чешка. Немачка ћесарска круна донела е ауторитет, римокатоличку пропаганду и тек малену помоћ. После косовске битке падаше Срби све већма, али своіом крвлю зауставише коран; када се пак последњи турски рат сврши, нађоше се Срби поделѣни међу Аустриом и Турском.

Нов одсек говори о Србима у Угарской. Одношеня међу Угарском и царевином увек су била приятельска. Тек касние, кад е римокатоличка пропаганда са хабсбуршким кралѣвским племеном у Угарску дошла и тамо дала надмоћие римском католицизму, отуђише се православни Срби и остали становници Угарске, и у дугом за тим последовавшем времену увек се тако десило, да кад е год Угарской требала србска помоћ, Срби добиваше свако добро од краля — а чим их више нетребаше, увек им долазаше зло од земальскога сабора, у коме е римокатоличка єрархия била яко заступлѣна. Писац за ово наводи из историе примере, и тако, вели, мораде доћи, да при свима неспоразумлѣньима Угра са своим кралѣвима Срби увек бише уз круну.

Ни 1848 неби другчие. Охолост мађарске господе централизова землю и уништи жупаниску автономию, найболѣ од тисућолетнѣ свете угарске конституциє; а то учинише само зато, да би Немађаре тим болѣ могли помађарити. Тиме баш показаше, да е *њима* народност преча од устава. У затим последовавшой борби опет то е знаменито, да овде исключиво славенска племена свою крв пролеваше, да би єдини заоставши стари славенски устав био уништен.

У следуюћем одсеку врло красно црта писац борбе Србаля против Турака за свою слободу и самосталност, те разлаже характер србски.

У новом одсеку разлаже нам писац двоструки развитак државе у Европи и разликуе славенску форму државну и романско-германску. Прва е удешена найвише на унутрашњи друштвени развитак, отуда и ние могла одолети туђем нападаю и свуда е пропала, само се сачувала промислом неким у Угарской.

Запад европски могао се слободно развияти, без икакве споляшне опасности, а развитак младих држава на европском истоку би прекинут нападанѣм мухамедовских Турака и Татара, те тако би, да романско-германска државна форма у свом слободном развитку уништи и остатке славенске државне форме.

Обште станѣ европско предмет е новом одсеку. Римско-германска државна форма раширила се свуда по Европи осим Угарске и Турске. У томе има разлике, по мнѣню писца, кои прави разлике међу државом и царевином, нациом и народом, те по томе види праве државе и нацие само на европском западу, єр су само на западу државе из себе развиле већ културу свою. Потоме Русия е ненормална државна сила; Руси су Славени, а Русия е романско-германска царевина. Угарска е у подобном станю; обе добиваю од западне културе више, но што оне њой д ю, те тако е Угарска изложена опасности, да ће сасвим изгубити свою оригиналност.

Іош е разлика међу западом и Русиом та, да е у Русии држава подчинила цркву, а на западу е црква надвладала државу. Огуда на западу революције толике, али ће ових бити и у Русии, само што не ће бити лагано и чрез завере, него напрасно, явно и у великом размеру. Међу западом и Русиом стои Угарска и Србия — землѣ, кое сада у источном питаню стое на прагу своє судбине.

О Србима и Мађарима гласи нов єдан одсек. Романско-германски свет и полумесец после своих дугих боева нису могли два поля заузети и присвоити; на Сави се не судараю са свом силом своіом. А тамо се судараю іош две друге отеловлѣне велике идее: политична и религиозна, држава и црква, Угарска и Србия У своіой найвећой невольи држаше се Угру чврсто свога устава, Срби своє цркве, ово спасе тамо мађарску, овде србску народност. Ова два народа под упливом туђим силно су се трла, али се увек лако и измирила. У Угарской се на чудни начин одржала славенска државна форма, и заслуга е то Србаля и Угри. Срби до крайних сила воеваше против Турака, а Угри недадоше никако овай устав одкловити. Оба ова народа, незнаюћи шта чине, често су се притом баш у оним начелима врећала, коя они представляю. Мађари непрестано помагаше римокатоличкой пропаганди у Угарской, а Срби већ трипута воеваше за одкловнѣнѣ угарског устава. Крвава 1848-9 година морала е єданпут доћи, да даде обоим народима найболю прилику, да єданпут увиде своє погрешке. При решеню источнога питаня сложиће се оба ова народа, те ће међу западом и Русиом основати нову државу, коіой ће бити основ тисућогодишњи свети угарски устав.

Ни Срби ни Мађари немогу данас такову државу за себе основати, коя би толико велика и силна била, да одоле споляшньой сили и да свою собствену културу развия. Писац е уверен, да ће Мађари и Срби, познавши себе и свой положай, заеднички поступати, те бити єзгра, око кое ће се искупити слободни народи у велики народни савез.

У последнѣм одсеку говори писац о самоме решеню источнога питаня. Ово питанѣ само е последица борбе запада са полумесецом, коя е почета у крстоносним походима, а са постанком аустриског ћесарства тек е привидно престала. Та борба трае и дан данас у Турской. То сведоче нове државе Србия, Грчка и Романия, то сведоче толики мученици за више людско достоянство.

Туга обузима човеколюбца, кад чуе западняка, где се хвали са своим утанчаним чуством, великом просветом и моћи, а овамо кад е уверен, да баш политика, коіой е основ та просвета, на то иде, да ядно станѣ источних хришћана и далѣ трае. А баш ти несретни хришћански народи спасли су запад од кужнога мухамедовскога задаха, те се могао развияти слободно.

И писац ове брошуре вели, да ће се источно питанѣ найболѣ само тако решити, ако народи на истоку дођу до своє самосталности. У те народе брои писац, осим Србаля, Бугара, Романа и Грка, такођер и Угре, Ердельце, Чехе, Словенце, Хрвате и др. Писац каже, да данашня угарска криза у Аустрии ние ништа друго, до тих почетак саме источне кризе. Пре но што се угарска криза сврши, почеће србска криза и уздрмаће свуколику Европу. А онда ће требати, да Угарска и Србия поняю свой задатак, те да на челу осталих суседа око њих начине савез међу народима, и да си сяйну будућност извоюю сваком жртвом.

Од западняка неиштемо друго, него само да се немешаю у наше послове и да чуваю, да од друге стране несметаю нашем природном крвавом развитку.

Ако би западна култура ипак тежила к истоку, онда опет мора доћи до великог обштег судара, као оно код Севастополя. У том случаю народи на трачком полуострову биће или уз Русию или уз запад. Буду ли уз Русию, онда Русия побеђуе; буду ли уз запад, онда ће запад надячати, али за кратко време доћи ће таке последице, да ће бой наново планути, у коме ће народи трачкога полуострова, па и сама Угарска бити на руской страни.

А источни народи имали би, по мнѣню писца, ово чинити:

1. Угарской дати првенство, єр га заслужуе готовим старим уставом и политичним унутрашњим развитком;

ПОДЛИСТАК.

Нешто о смртной казни.

(Продуженѣ.)

Смртна се казна не слаже ни са религиозним чувствима нити са пиететом према божием стараню, да се човек пређе поугби, него што е крайне цели своє достигао, него што е за живот другога света подпуно саврео, па тако себе и радости оног света удостоио. Не слаже се смртна казна ни са поучаванѣм хришћанског закона, єр не само да се саудара са братинском любави, кою смо єдан према другом указати обвезани, већ се ово и из новог завета лако доказати може, єр као што Христос говори: „Я не дођох, да судим свету него да спасем свет.“ (Іов. XII. 47.)

Іош се наводи, да е и света црква зато постала, да грешнике поправля а не да их осуђива, и да казне — кад већ другчие не може бити, што блажие буду. Ово сведоче црквена уточишта, камо кад се злочинац скрио, ни казнити га ние било слободно; ил ако су га у неким случаевима и казнили, смртна се казна нань апликовати никад не могаше.

Из морални закона црплѣно мудрованѣ Фихте е први покренуо, кои иначе припознае, да е држава опуномоћена смрћу казнити оне злочинце, о коима нема сумнѣ, да се никад поправити не могу.

Осим споменутог из новог завета цитата наводе се іош и ови: „Заповести знаш . . . не уби (Лук. XVIII. 20.) „Не судите, да вам се не суди.“ (Мат. VII. 1.) „Врати нож свой на место нѣгово, єр сви кои се маше за нож, од ножа ће изгинути.“ (Мат. XXVI. 52.) Овако говори и пророк Єзехил: „Не желим смрт безбожнику, већ му желим, да се поправи и да живи!“ Позиваю се и на светог Амвросия, кои е многим на смрт осуђенима од Теодосия римског ћесара милост испросио. Позиваю се на богослове и калуђере, кои се по овим речима св. писма владавши: „Ezue eos, qui ducuntur ad mortem“ (спаси на смрт осуђене)! много пута исте насилѣм ослобађали.

Да смртна казна ние целисходна, доказуе се и из општи психологични закона и из искуства. По психологичним законима смртна е казна по злочинца без икаквог ефекта, єр е смрт општа човечия судбина, коя ће пређе ил после свакога постигнути. А колико е на свету люди, кои ће без икакви већи мука свагда радо и весело погинути? Та претрпити смрт само се нешто слободне волѣ изискуе! А колико их е овако погинуло, не плашећи се опште смрти, не треба доказивати поред силни самоубиства и светске историе! Ено Леонида код Грка, ено бана Зриньие под Сигетваром, ено Милош Обилића и два му побратима на Косовом полю! Далеко су већег ефекта по сваког злочинца а и по душевност свою грађана оне казне, кое су дуготрайние, кое су с душевним каянѣм, стрпельивошћу и са други непознатим мукама скопчане. Далѣ, сваке казне ефект понайвише од нѣзине ямачности зависи, и баш су код смртне казне случаеви, да се злочинац — не узимаюћи судие злочинства му у оно ково смотренѣ, као што би валяло, и сведоци манѣ више на руку му чинећи — помилуе. А ако се не ослободи, док истрага против нѣга трае, нема ли нада, да ће путем милости одпуштен бити? а док е овог нада, дотле сваки ефект престае. Да смртна казна ние целисходна, зато нам ямче и из искуства у новие доба прилѣжно куплѣни докази; но иначе, кад е смртна казна по цело човечанство онако великог утиска, зашто несу ређа постанула убиства и злочинства у оним државама, у коима е свагда употреблявана била? ил од куда е, да су злочинства у оним земляма, де су блажие казнѣна, ређа бивала? Смртна казна не чини никада желѣни

2. да западним народима кажу то своє уверенѣ, да тамо ослабляваю несретну тежню на исток и да гледаю добити помоћи против могућега мешаня Руске;

3. да изображени Срби, Бугари и Грци поучаваю западне народе, како Руси као државна моћ мало симпатия имаю код њих. Само кад би западняци неискрено хтели нас прогутати, могло би се код нас друго поступанѣ изродити.

Срби са удовольством гледаю, како се Угри боре против наметаня туђе државне форме. А тежня на исток показала се и код нас чешће, тек увек не без своє штете. Поход Француза и Енглеза у Крим дао є Русии найболю прилику, да своє мане увиди и за времена их исправи; уз то Руси су само порасли у очима целога истока. Источни народи веле: Многи се дигоше на єднога и вратише са разбиеним главама. —

То є садржай ове малене, али у толико занимльивие брошуре.

У „Хону“ пише Іокаия о држаню одлукашке мађарске партиє у предстоећем земальском сабору овако:

„Ако нам непрестано казуєте, да на миру стоимо, да се стрпимо, поверавамо, чекамо, и да ненавалюємо за оним, што нам є найпрече, то вас питамо: нашто онда опозициона партия, нашто посебице партайски органи? Опозиция нема данас заиста ништа чинити, т. є. она има истина доста посла, али као опозиция мало. Дотле, док є говор о граћеню саборнице, носићемо и ми са владиним людима каменѣ за граћенѣ, и трудићемо се, да тако савестно градимо, да се кућа, кад у ню уђемо, несруши над нашим главама; шта више, ми смо и на то готови, да код здания стражаримо и на то пазимо, да зли дух из басне непоквари ноћу, што смо ми обдан саградили. Међутим трудићемо, да єдан другоме идемо на руку, єдан другога да разумемо и да непредставимо трагикомедию вавилонске смутнѣ, коя би само друге могла веселити. Међутим велимо и неимарима са найбольом намером, да они, кад већ хоће да граде саборницу, сагради дом, кои ће столећима траяти, да граде на нашем рођеном земльишту, од сталнога материяла и да даду зданию тврд темель, — болѣ да тако граде, него да начине кућу, коя є привремено проектована, од материяла, кои є изложен хрђи, без довольна основа, њима и нама незгодна, непоуздана, набацана кућа, коя ће се непрестано морати оправляти.

„Ми у осталом неправимо од предбежних питаня главна питаня Али ми то за то нечинимо, єр су тада само ова два случая можна: да влада попусти или да непопусти. Непопусти ли, то по уставу већ при предбежним питањима исто є тако немогуће да остане при владаню, као и њени одступивши предходници, и ми онда са целом земльом опет долазимо у оно магловито положенѣ, за кое небисмо радо узели одговорност на рамена опозиције. Попусти ли пак влада у предходним питањима, на коя смо ми са свом силом навалили, онда смо є уеданпут тако популарном начинили, тако утврдили, да би смо прве концесие касние морали вратити при државоправним питањима, єр би смо стояли спрам владе, кою би зато, єр є одмах при првой прилици испунила общту желю земльe, носили задоволѣни духови на своме наручию

„А кад єданпут будемо у саборници, кад онда дође ред на єзгру устава, кад дође до расправляня основних начела нашега државнога права, кад свако патриотско срце са свешћу вечите одговорности буде имало бранити прошлост од тисућу година и будућност од друге тисуће година: онда ће бити постигнуто полѣ, на коме за крепост и добродетель опозиције расту лавори и трнѣ. Тамо нека онда буде сваки апостолом за єзгру устава, а ако є потребно, и мучеником. Тамо имамо єдан спрам другога стати, ако мора бити, те бранити своя начела, као што треба. Онда нека сваки дозна, нашто є ту опозиция. А ако наша начела надвладаю, што ние немогуће? Но, онда ће она доћи на крмило и онда нека наши досадашньи противници покушаю, шта ће то рећи, променути улогу „найверние опозиције Н. Величества.“

Полузваничне новине являю као известно, да ће гроф Іован Циракия бити наименован за судекса курие (земальскога судию) угарскога.

Нови Сад 31. юлия. Прекюче погребосмо овде Ђорђа Ружића адвоката, кои се преставио 28. о. м. у 75-ой години живота свога. Покойник є био пре покрета много година нотарие бачке консисторие православне. Одкако се Матица Српска преселила у Нови Сад, био іой є касир.

— Из *Будима* пишу нам: Мађарски спахия Вениямин Калаия од Нађ-Калова замиловао є српски єзик и српски народ тако, да се свойски одао на то, да савршено наш єзик научи и народ нам позна. Он є у томе већ толико успео, да є почео радити на єдноме делу, о српском народу. Што є у Мађара рећи появ, да се когод од њих даде на познаванѣ српских им суседа, тим нам милие мора бити, што се г. Калаия латио труда, да упозна своє сународнике са Србима. Неби ли Бог дао, да му труд буде увенчан заслуженим успехом. Свою любав спрам Србаля већ є г. Калаия у више прилика посведочио. Он є у Сентандрии установио закладу, из кое ће се сваке године давати награда од 2 дуката ономе ђачету, кое се у сентандрейской српской школи буде найболѣ у српском єзику одликовало, а опет 2 дуката награде издаваће се ономе детету сваке године, кое се буде православном српском катихизису найболѣ учило. Свою наклоност показао є племенити и српболюбиви овай Мађар и тиме, што є знамениту новчану подпору дао сиромашним неким девойкама Српкињама у Сентандрии, кад є ове несретан случай у велику беду бацио. За све ово заслужио є у нас г. Калаия, да га сваки Србин люби и поштує и да му уз топлу захвалност од срца рекне: живио! живио! живио!

ДОПИСИ.

Из **Срема** Др. І. Суботић, кои є приликом избора саборских посланика у Срему у срезу опатовачком за посланика избран, захвалио се следећом изявом на избору:

„Поштованому сбору изборника у изборном срезу Опатовац сл. жупании срѣмской.

Припосланим ми изборним записником од 25 юния (7. юлия) 1865 извѣштен сам, да сам у изборном срезу опатовачком за заступника на предстоећем сабору кралѣвина Далмациє, Хрватске и Славоние изабран.

Ова вѣст била ми є яко угодна, єр сам научио повѣренѣ народа као найвеће благо сматрати.

Касние видим из явних како домаћих тако и страних листова, да су се тамо код народа против правилности избора у овом случаю сумнѣ изродиле.

Може бити, да су ове сумнѣ и неоснованe: али достоянство тога изборничког сбора и чистота мога политичког карактера ишту, да се избор уклони, кои ма каквим сумняма повода даде.

Из тог разлога налазим се побуђеним на овом избору, премда ми є у велико драг и мио, захвалити се, да се тако том поштованом сбору пут отвори, новим изнад сваке сумнѣ узвишеним избором показати, кога као свога заступника на земальском сабору имати жели.

Услѣд овога приключуєм овдѣ под /. припослани ми изборни записник.

Испуняваюћи овако дужност како према томе поштованом сбору тако и према себи, и благодарећи на указаной ми приликом првога избора чести, немогу пропустити, да поштованом сбору неизявим, да поверенѣ истога тако штуєм, и уважавам, као што штуємо и уважавамо оно, чим се пред свѣтом є правдом дичимо и поносимо. У Загребу 25 юлия (6 августа 1865.

Др. Іован Суботић.

Изява ова одправлѣна є кроз високу кр. дворску канцеларию дотичном изборничком сбору.

= У **Панчеву** 26. юлия. Народ наш морално, материялно и бройно пропада! Овай вапай чує се на жалост већ одавна; но ипак непомишлямо на лек; сигурно чекамо на оно време, када већ доцне буде, када се српска реч не буде више по равнинама банатским и бачванским чула, кад се српска песма у Врушкой не буде више орила, када се и по самим задушбинама кралѣвскима небуде наша православна литургия читала, єдном речю, када нас и нашег народа с ову страну Саве и Дунава нестане; да, за онда одлажемо наше бриге, єр знамо, да их нећемо имати, а сада ћемо у нерадньи проводити дане, немислећи на то, да су и наши стари овако поступали, да и нас неби било. У Панчеву за 20 година брой се Срба за 500 умалио, дакле по рачуну за 400 година, но знаюћи, да свака болест што стария све брже напредує, можемо слободно рећи, да за 200 година неће овде (ако овако устрає) Србаля бити!

Али ми смо до найвишег културног степена дотурали, наш є народ од први, є сад можемо плоде нашег труда мирно уживати, па и слободно у назад поћи; овако по свой прилици они мисле, кои су позвани, да нам у овом нашем найтралявием стању помогну: наши првосвештеници. Но када смо већ сироти и себи сами оставлѣни, валя да потражимо у себи снаге помоћи се у овой невельи. Да можемо и сами себи, ако оћемо само (истина теже, али ипак радикално), помоћи, ево примера, кои нам г. др. К. Пеничић овдашньи физикус дає. Исти є господин іош пре више месеци искао допуштенѣ од више власти, да може *явна предаваня држати*, коя би имала за цѣль, подићи морал, а с тим и материялно и бройно станѣ овдашньих Србаля. Пре неки дан добио є дозволенѣ, и услед тога позвао є *старешине, дедове и оцеве* кроз свештенство, явно у црквама, а чуєм да ће и штампан позив извићи, да што є можно у већем брою, ова безплатна предаваня публика посећує. Предаваня ће бити недельом и свецем у дворани наше касине, и то после подне, а одпочеће у среди августа месеца. Дан сваког предаваня обявиће свештенство у црквама при служби; чуєм да є знамени ти брой овдашньих земльодѣлаца обећао, редовно на предаваня долазити.

Ово є прави начин подизаня морала; а г. Пеничићу као оном Србину, кои є *єдини*, што се нађе да свом своіом снагом помогне нашу народну болест одклонити, благодаримо найсрдачние, а потомство ће га благосиляти, као *єдиног* лѣкара, кои непожали труда и времена, кои се не поплаши од грдних препона, кои овом подувећу сметаю. Іош нам остає желити, да и по другим местима дотични лѣ-

---

утисак нити на грешника нити на народ; єр су злочинци тиме — властито у пркос чинећи — само слободнии и огорчении, а владанѣ пука при погубльиваню већ є млого пута и у насилѣ прешло.

Додає се, да чешћа извршиваня ове казне врло су злог по моралност уплива: кваре се нежний осећаи пука а рађаю се и гое освете. А ако се ређе употребляваю, буде сажаленѣ према злочинцу, антипатию према судовима, а чим се овакoво према грешнику сажаленѣ пробуди, у єдно се од стране пука мисли, да кривац грађанско своє поштенѣ изгубио ние, и да тако моралан ефект ове казне престає. Іош се додає, да се гледаоци — пошто без разлике свако погубльиванѣ гнусно бити мора — млого пута поболу; а ако се невин човек погуби — као што се ово на жалост млого пута збива — тиме се найдублѣ огорченѣ рађа.

Лика доказує, да у Француской од 1850—54 г. 274. злочинаца беу на смрт осуђени, али само 160. погублѣни; 1856. осуђени є било 46, погублѣни пак само 17; 1857 осуђени беше 58, а само 32. на коима смрт извршена би; 1858. 38 осуђеника, од ових само 23 погублѣна, а 1859. од 36 осуђеника било их є 20 погублѣни.

У Енглеской од 1850—1856. између 410 на смрт осуђени злочинаца само 61 беше погублѣн; 1859. између 52 осуђеника 9, а 1860 између 48 осуђеника само 12 беу погублѣни

У Белгиюму од како є независан постао па до 1849. год. између 438 осуђеника било их є само 28 погублѣни.

Иначе ко би ово статистично доказиванѣ подробние желио знати, нека чита Митермаера.*)

Енглески дуовник Девис сведочи, да душевно расположенѣ на смрт осуђеника врло ретко одговара изискиваню каяня Роберт бристолски дуовник говори, да међу 162 осуђеника, што их є исповедио, само єдан беше, кои погубльиванѣ никад не виде. Хурлбут, новоіоркски судац пише, да су се при погубльиваню баш онакова злочинства появила, са коих є осуђеник погинути морао.

Да су млоги и у найновие доба невино погублѣни, то нам сведочи осим Бернера и Митермаера и друштво у Енглеской, кое се непрестано са овим питанѣм занима и ургира, да се смртна казна укине. Ово є друштво основно доказало, да у прошла два столећа две стотине люди беу невино погублѣни.

*) Todesstrafe. стр. 75—98.

А да се у гледаоцима при погубльиваню и душевне болести рађаю, то є чувени француски лекар Пиеркен врло мудро доказао. Ево неколико примера: Єдно девойче, што є одрезиванѣ руке злочинца гледало, капля є ударила. Єдна трудна жена згрозивши се гледаюћ одрезиванѣ руке єдног братоубице, кад є после девойче родила, рука овог девойчета од тела є одлеплѣна била. Малбранш говори, да є међ несретним са ума сишавшима єдног момка видео, коег су удови тако раздрускани били, као да су га баш у точку кидали; чему є вели Марбранш — то био узрок, што му є майка, кад га є іош у утроби носила, споменуто извршиванѣ смртне казне гледала. 1829. г. єдан савестан поротник радие є себе убио, него да є смртну казну изрекао. Па што є найжалостние, озакове несреће баш найнежние люде постизаваю. Ил тиме ли нам одговарате: зашто се народ при оваком погубльиваню слегава? не мами л' га држава тамо? ко ли може ове суморне послѣдице предвидети?*)

*) Вартол. Семере: A büntetésről s különösen a halálbüntetésről. Страна 147.

(Продужиће се.)

кари се угледаю на примерног г. Пеичића; а свештеници и учитељи са села валяло би да се обрате на г. Пеичића, кои би им за цело лекцие преписане припослао, те да и они своє обштество поуче.

Из **Чакова** 25 юлия. Дружина народнога позоришта представляла є за време свога бавлѣня у нашой средини ове комаде: у четвртак 8 юлия „Милько Мркоњић“, у суботу 10 юлия „Низ бисера“, у неделю 11 юлия „Звонимир“, у уторник 13 юлия „Госпође и Хусари“, (овай комад доста лоше), у четвртак 15 юлия „Неманя“, у суботу 17 юлия „У лажи є плитко дно“, у неделю 18 юлия „Сеоба Србаля“ (при свршетку ишло є у овом комаду хрђаво), у уторник 20 юлия „Кралѣвић Марко и Арапин“, у четвртак 22 юлия „Сплетка и любов“, у у суботу 24 юлия „Карло XII“ (у овом комаду две глумице тако нису знале своє улоге, да се морало помишляти, да ће се због тога пре свршетка морати завеса пустити), у неделю 25 юлия „Войнички бегунац“.

Позориште су посѣћивали скоро исключиво Срби, особито лепи пол. Поименце морам навести неуморнога родолюба г. Миту Замфировића, кои се примио касирства при позориштной каси; нека му буде на труду нѣговом велика хвала! Поред све ревности честитих наших Чаковаца опет мало да неће бити дефицита у каси, чему се нетреба чудити, ер є Чаково малена србска обштина, а и године су лоше. Єдан родолюб поклонио є преко г. Боте 10 ф. народноме позоришту, али ние хтео своє име да каже. Живио! — У позориштна представляня долазили су гг. барони Феодор и Михаило Николићи од Мађедоние и г. Николић Руднански.

Сутра полази позориштна дружина у С. Арад, дакле неће ићи у Темишвар, као што се у први мах говорило, ер є арена како чуем скупа.

Прекюче у вече оштетила є крупна и яка туча усеве око Чакова, особито є потукла кукурузе.

♂ **Чаково**. Наше србско народно позориште бавећи се овде од 5 юлия довршило є свой циклус представляня 25 юлия и одпутовало є у Арад. За то време у представама найболѣ се одликоваше ГГ. Зорић, Недељковић, Коларовић, Андриевић, Маринковић; Гђе Коларовићка, Рашићка, гца София Поповићева. С гђом Гргуровом нисмо сасвим задовољни били, но ипак се увиђа, да ће временом задатку свом одговорити. На против не могу пређутати, а да не рекнем што о предпоследньой представи „Карло XII,“ у коіой є гца Мария Брнићева, представляюћи улогу „Евице, кћери Адама Брока,“ публику у тако незадовольство довела, да є ова са найвећим негодованѣм морала и очи и уши затворити. Ние да иста гца због краткости врем·на свом задатку ние могла одговорити, ер знам поуздано, да є она ову улогу пуне три неделѣ дана учила, па ипак є поред шапутала и друге помоћи муцала. Наша би публика ову погрешку и кроз прсте гледала, ал' ние само Србин при овом комаду присуствовао, него и Євреи, Немци и Мађари; па каквим образом смемо изаћи на среду, да и ми о свом напредованю осталим народностима покажемо, кад на жалост нашу овде 24 юлия покри нам лице срамотом пред осталим народностима! Найболѣ би било, да є иста гца поштеђена била том улогом! —

Последня представа „Войнички бегунац“ држала се у Неделю 25 юлия, у коіой се добро играло.

У **Липову** 25 юлия. Са свию краєва света, гди се год и найманя искрица србства наоди, врве са различитим дописима по нашим новинама: да би сваки Србин, гди радости — кое су одвећ редке у нас! — гди жалости, гди туге и жалбе свог премилог брата читати и с ньиовим найглавнним искрама упознати га могао.

И ми овде у Липову, кои од неколико десетина година у верозаконской заедници с Романима живимо, очекивали смо згодну прилику, да можемо милу браћу нашу с каквим радостним дописом обрадовати, а туге и жалбе наше оставили смо са свим на страну. Али те радости за оне Србе нема, кои у заедници с Романима живе, ер Романи од природе склонѣни су само на угнѣтаванѣ Србаля, гди год им се прилика деси. Наша „браћа“ Романи нечекаше на заключенѣ расправног сабора, кои є по рескрипту царском опуномоћен, да у помешаним србско-романским местима, чрез мешовиту изаслату комисию ова два народа до помиреня доведе, ньиове желѣ да уважи и на потврђенѣ ц. к. военом министарству или мађарской канцеларии поднесе; већ данас усудише се, и по други пут *избацити славенске књиге из цркве и подмешути романске*, говорећи: да су то одавна требали урадити, а не тако великодушни спрам нас бити, наводећи: да код нас нема ни едног Србина!

Право и кажу! ер ми нетражимо нашим ранама лека! — „Браћа“ Романи отеше нам 1859 год. школу и пороманише є, ми смо ћутали. Данас лишише нас и последнѣ утѣхе наше, певаня црквено-славенског, и саевим поносно одпеваше ютренѣ и службу божию романски, а ми жалостно гледасмо, гди нас на очиглед исключише из броя мили наши Срба; али зато ми нећемо, нити треба да изгубимо наду већ морамо озбиљне кораке учинити, ако желимо: *да не навучемо клешву и десетог колена нашег на нас.*

Из **Баната**. Путујући своим послом доспем и у наше чувено Чаково. Као Србин зажелим видети ону кућу, у коіой є света угледао бесмртни отац новие србске књижевности, наш просветитель Доситие Обрадовић. Показаше ми едну кућу и рекоше, да є кућу, у коіой се тай велики Србин родио, одавна зуб времена потрошио, а на нѣноме месту да є нова угледния кућа саграђена, а од дома Доситиевих родитеља, да тек єдан зид има. Кад се већ ние могла стара кућа сачувати, неби ли се могло на ову нову кућу какав знак споляшньи метнути, како би Србин знао, где є на свет дошао велики санародник нѣгов? Я се овим обраћам на наше родолюбне Чаковце, да они учине ово, ставивши у кућу бар плочу какву мраморну са сходним написом, како би се и они чешће сећали свога негдашнѣга сажителя, те подражавали му у родолюблю и пожртвованю за род, што є особито код Чаковаца потребно, ер су они од источне стране последня србска већа населбина.

Іош већма сам се удивио, када у Вршцу посетих гроб оца драматургие србске, Іована С. Поповића, и на гробу ненађох, не само никаква споменика, него ни найманѣга знака, кои би показивао, где кости почиваю овога Србина, кои є дика и понос свима нама, а найвише суграђанима му Вршчанима. Я се уздам да ће бити довольно, да само оволико ову ствар споменем, пак да Вршчани учине оно, што се од ньиове свести и родолюбля може очекивати.

Из **Осека** 29 юлия. Могао би вам одавде писати, како се мудрує о политици; али ние вредно о томе просипати речи. Само толико да приметим, да из вировитичке жупание, где є половина православних Срба, нема ни єднога Срба посланика на сабор троедне кралѣвине, па ни из самога осечкога ни вођинскога среза, у коима су православни Срби у већини. У осечком срезу има преко 10,000 душа православних, а католичких 7000, па опет ни єднога православнога међу посланицима. Ви ћете се томе можда чудити; али є узрок тай, што є недостатачан изборни ред. Свако село и сеоце, без разлике, бира по два бирача, а ови бираю саборска посланика. Случайно има у тим срезовима више малених немачких и мађарских сеоца, па су Немци и Мађари имали већину избирача, премда є ньинога народа на брою манѣ, а и иначе ни у коем обзиру немогу се мерити са Србима. Ал ние друкчие, кад на пр. Даль, кои има 1000 кућа, шалѣ само два бирача, а Іовановац, кои има тек 15 кућа, шалѣ исто толико бирача. Зато би требао сабор найпре да изради валян изборни ред. пак да се тек на темелю тог новог уставног изборног реда наново посланици бираю.

Угарска.

— „Хон“ врло добро представля досадашню финансиску политику у Аустрии. Бивша влада, вели, имала є ту ману, да є давала новце за ствари, кое се обично добиваю бадава, а двоструко є плаћала за многе ствари, кое є могла за по новца добити. Ствар, за кою є влада трошила новце, ако и есте другде бадава, била є верност влади; друга влада обично добие верност популарном политиком; а централистичка влада плаћала є за верност силне новце, па є опет добила лажан еспап. А ствар, кою є могла добити за полу новаца, а централистичка влада двоструко є плаћала, устройство є правлѣния. Друга влада награђує ревностне своє чиновнике, кад є добро послуже; али централистичка влада чинила є то пре започете службе и за време саме службе. Далѣ є павша влада уништила явност; явно мнѣнѣ ние могло контроловати иманѣ явно, макар да су представништва вайболя контрола. Томе є била последица, да не само држава, него и свака варош, па и найневнатние село сасвим є задужено. Нека само обштинска представништва контролую иманѣ, пак ће одмах бити доста новаца. Прва финансиска операция владина нека буде устроєнѣ уставних заступништва ради контролованя явнога иманя. Ова заступништва помоћи ће влади, да ова дође до евтиниих чиновника. Далѣ може влада и тиме много новаца уштедити, ако небуде за сваку парламентарну победу плаћала на райксрату гвозденим путовима (као ердельским Сасима). Наймлѣна пера и робске плаћене новине, на кое є павша влада за четири године дана потрошила скоро два милиона, нека нова влада укине. Та плаћена чета писарска своим опиранѣм против владе увек ће влади болѣ услуге чинити, него док є плаћена била, а за то влада неће дати ни паре. Нека се умали войска, ер прошла влада одржаванѣм велике войске због неке тобожне вреве у Угарской, Ерделю у Хрватской сама є себи давала сведочанство сиромаштва и правила є против себе демонстрацие. Две армаде нису потребне, една за министра иностраних послова, друга за државнога министра. Либералном трговачком политиком нека влада отвори народу нове изворе заслуге и продае, како би свет могао плаћати.

— Барон Подманицки у „Хону“ иште, да се предузме рестаурация чиновника муниципиалних и да се еданпут сазива земальски сабор.

— По найвишой наредби има се у Пешти саградити привремено здание за земальски сабор.

— Дворски саветник г. Добрянски ићи ће до кои дан на одпустку. Приликом том рекао му є угарски канцеар г. Майлат, да г. Добрянски своим Русинима каже, како ће данашня влада све чинити, да би задовольила народности различне у земльи. Уедно є г. дворски канцелар рекао, да се нада, да ће се избегавати сваке агитацие, ер то неће трпити.

— На управительство подреалке у Вел. Кикинди дошло є званично писмо, да се овай институт има преокренути у економску школу. Ово є учинѣно услед заключеня последнѣг србског конгреса. Да ли ће ова економска школа бити србска?

— Ноћу између 25 и 26 юлия пред зору осетио се у Темишвару лак земльотрус.

— У Сентешу и Чонграду збачени су досадашньи магистрати и позване су обштине ове, да бираю нове магистрате. Оне су одрицале то чинити, но су наумиле молити дворскога канцелара, да им допусти рестаурацию држати на основу закона од 1848 године.

Троедна кралѣвина.

— „П. Лойд“ вели, да ће се у троедной кралѣвини намештати нови велики жупани: барон Раух добиће загребачку жупанию, Инкеи крижевачку, гроф Пеячевић вировитичку, гроф Янковић пожешку. Исти лист вели, да є и далматинска аристократия наклонѣна реалной свези међу троедном кралѣвином и Угарском, особито пак патрициє дубровачке.

— Далматински губернатор барон Мамула биће пенсионован, а нѣгово место неће се попунити, докле се државоправно положенѣ Далмациє вереши.

Ческа и Моравска.

— „Политика“ є израчунала, да су у време владе министра Шмерлинга опозициони журналисте у Чешкой издржали казне у затвору 64 месеца и 17 дана, а глобе су морали платити 10,915 фор. То є била уставна слобода!

Аустрия.

— О некидашньой здравици бившега министра Шмерлинга пишу све новине. „Фатерланд“ лист консервативаца вели: Г. Шмерлинг говорио є не без промишлѣня и не без наручбине или бар не без оне сигурности, кою дае неки инстинкт старим државницима. Ми дакле имамо сасвим основа, ако нѣговой беседи ону позорност покланямо, кою увек сме искати министариялац, кои стои на крмилу. Ми никада нисмо г. Шмерлинга малоуважавали, па и у последнѣ време, пред нѣгово одступанѣ и кад нам є знано било, да є одпуштен, ми смо рекли, да он заступа у Аустрии замашно начело, и да ту околност у толико пре треба озбильно уважити, што се г. Шмерлинг спрам тога начела држи не толико као господар, колико управо као слуга и под упливом стоећи извршитель, и да он представля предания и елементе силе, кои су у Немачкой можда савладани, али у Аустрии су іош моћни.

— Нови министар правде витез Комерс за землѣ осим Угарске издао є окружницу по своме подручию, у коіой каже: „Пожртвуюћа ревност у служби и чисто поштенѣ мораю одликовати мужа, у коега руке држава неће важно звание судие... Али судия ће за своє пресуде само онда обште поверенѣ задобити, ако при сачиняню нѣном буде стояо изван сваке политичне партие, но само буде имао пред очима закон. Судице мораю остати уточишта правде и несмеду бити поприштем политичких борба.“ Ово ће сваки одобрити, особито после жалостних искуства, кое смо имали у том обзиру у последнѣ време у Аустрии.

— У бечкой дворской опери плаћали су лане ове велике плате овим женскима: Дустмановой 14,000, Краусовой 13,000, Бетелхаймовой 10,000, Честиновой 8000, Телхаймовой 6000, Хофовой 4000, Мурской 16,000, играчици Куковой 18,000 фор. Мушкима: Андеру 12,000, Вахтелу 18,000 Валтеру 12,000, Ференци 10,000, Аилу 4000, Далфии 4000, Беку 18,000, Биню 7000, Грабанеку 6000, Шмиду 8000, Рокитанском 7000, Маерхоферу 7000 фор.

Србия.

— Новине „Србска Слобода“ почеле су у Геневи (Генфу) у Швайцарской излазити. У првоме брою пише међу осталим у име програма: „Земльи, коя є прва дала гласа ослобођеню полуострова балканског, плету се данас неприятельске замке. Ми нећемо да претресамо све, шта се коешта у потаи спрема на полю источног питаня, али нам ние могућно, да затворимо очи наспрам о-

нога, чиме би се самосталност млађане Србиє свела на туђинску милост и немилост, на станѣ, у коме би туђин насилник могао користити се србском неслогом, да би уништио србску самосталност. У данашнѣм политичном положаю ствари наћи ће сваки слободолюбиви и непристрасни патриота доказа, да є слога нужния Срби у ово време него икада; синови отачбине валя да имаю сви єдну мисао, єдну волю, да би дали одпора свакой повреди суштаственог права народног, права, да Србия буде подпуно властном од себе, да она єдино располаже собом, да самостално развия силе своє. То право народ є србски своїом крвлю искупио; дужност є данашнѣм нараштаю, да га сачува и неповређена потомству у аманет преда. Почем є неоспорно, да достоянство и интерес Србиє слогу ишту: то се овде имамо питати само о тегобама, коє би се, било у Србии било са страче, задавале оствареню слоге, коїой овай лист служи. Да би се предупредиле те тегобе, нужно є да се определи, како се има разумети слога. У Србии, одкако се она ослободила, факције, коя су биле у власти, само су злоупотреблявале реч слогу; те факције позивале су се на потребу слоге, само да би силом наметуле грађанима волю и страсти єднога или више њих властолюбивих; ове су се често и међу собом притворно мириле, рачунећи да са новим непријательством крвнички мейдан поделе. Слободолюбиви патриоти србски неразумею тако слогу, за кою су овим листом реч узели. Што ти патриоти хоће, то є слога развита из средине самог народа, слога у ономе што засеца у обште интересе грађана, а непотире њиова лична права, то є сагласност свесних воля, обавештено заузиманѣ за обшту цель, учешће свию слободних духова у одбрани човечанских и друштвених права. Ако су некада саревњиве факције служиле се тайним и насилничким средствима, да би наметнуле земльи оно наказно єдинство, што оне погрешно „слогом“ називаху: либерални патриоти уздаю се єдино у силу убеђеня; они су уверени, да се само явношћу, на основу права да свако свою реч каже, личне тежнѣ могу сложити, и сви умови єднако признати и освештати истину, правду и мудрост, што треба да владаю людима и народима. Факције се често грлише као приятельи заочице, само да би се лакше поклале; но слободолюви патриоти теже слоги, коїом би Србия постала братско друштво, одгаено свешћу о обштем интересу, оснажено грађанским и народним врлинама, утврђено одушевлѣнѣм за слободу и за човечанство. Таки є узор слоге, коме тежи лист „Србска Слобода“.

Турска.

— Из Цариграда пишу, да є турска влада озбильно наумила населити у Старой Србии Черкесе, а Србе тамошнѣ населити у Малу Азию код Смирне, где є мало народа. Русия є против те намере скочила; Енглеска подпомаже порту, а Француска се іош ние изразила.

— У Курдистану има буне, войска се на Курде непрестано шалѣ.

Пруска.

— Како пруска влада иде на понемчаванѣ Славена у Пруской, ево и опет єднога доказа, и то баш од саме немачке стране. Као што є познато, єдан део лужичких Срба ля стои под Пруском. У место да им влада пруска шалѣ пасторе (евангеличке свештенике) србске, пошлѣ им ова Немца, те се свет сасвим одпадио од цркве и преневалялио се. Ево шта пише о томе сам полузванични „Нае евангелише Кирхенцайтунг“ берлински: Пре некога времена у неделю дође пастор Срб у србско село немачкога свога брата. Србски селяци одмах навалише к нѣму, молећи га од срца, да им опет, ако є можно одмах, одслужи службу на србском єзику, єр тога ние било већ од толико година код њих. Али молба њиова неби испунѣна, єр брат Немац хтео є служити на немачком єзику!... Србски селяци желе на, самрти утеху светога причешћа. Немачки пастор да им є учини церимоние и оде, немогавши ни єдне духовне речи прословити са болесником, єр исповедач неразуме кога исповеда. Тек што оде бива србски учитель дозван; тай има заступити србскога пастора и мора болнику читати србске молитве. Велико, чисто србско село од много стотина душа, коє є за времени србских пастора у погледу црквеном и моралном цветало, сада одкако има немачкога пастора, дало є ову изяву: „Идемо у цркву и из цркве без поуке, без утехе, без духовнога поученя, єр то неможе код нас ићи немачким єзиком. Немачка проповед за нас є толико као никаква проповед; духовнога пастира, исповедника немамо; у найважниим стварима стоимо оставлѣни.“ Жене, коє єдва знаю, да има у свету немачкога єзика, са великом тугом и са плачем одлазе из цркве. Читаве велике породице, коє су некад посећивале храм божии ревностно, сада неће у цркву ни да кроче.

Тако пише полузванични немачки лист; па шта ће из свега бити? Ништа; остаће по старом! Шта ко мари за благостанѣ чиє, само кад се овай може понемчити!

НАЙНОВИЄ.

Пешта. Овдашньи листови являю, да є кр. одпис, коим се угарски сабор сазива, већ подписан од Н. В. краля и да є у угарской дворской канцелярии. Исто тако већ су у канцелярии стигла и наименованя нових великих жупана. Пређашня кр. угарска дворска камара, говори се, опет ће се успоставити.

— Званични „Ширгевѣ“ каже да у владиним круговима ненамераваю безусловно успоставити жупание пре земальског сабора.

Загреб. Сабор троедне кралѣвине одгоћен є *на неизвестно време.*

Кралѣво (у Влашкой). Овде и у Яшу било є побуне, те є войска пуцала Од грађана и од войске било є мртвих и ранѣних.

Петроград. Руски престолонаслѣдних Александар положио є цару заклетву ув велике свечаности. У свом рескрипту министру унутрашньих послова каже престолонаслѣдник, да ће се трудити, да заслужи любав Русиє, као Рус, одан отачбини свом душом своїом.

ТРГОВИНА.

Пешта 28 юлия. Ни данас немогаше житна трговина житва ићи. Шенице сваке врсте истина непрестано се тражила, али властници, осланяюћи се на слаб довоз и што шенице нема на пияци много, искаше више, но што купци бише готови дати, и тако продая слабия є била. Нове шенице продало се 1000 мерова потиске по ф. 3.35 н. до 3 месеца, 600 мерова по ф. 3.30 н. за готово, 1400 мерова по ф. 3.30 н. до 3. месеца, 800 банатске по ф. 3.32 н. до 3 месеца, стара шеница потиска 1500 мерова по ф. 2.90 н. за готово, 800 мерова по ф. 3.15 н. за готово, 1000 мерова по ф. 2.85 н. за готово. Остале струке слабо су тражене и цене се нису промениле.

Арад 27 юлия. Житна трговина по старом, нова боля шеница тражи се, али много ишту за ню и тако слабо пролази. Продала се шеница по ф. 2.65—2.70 н. Стара раж исто се тражила, али єр много ишту за ню, слабо є купована по ф. 1.35 н.

Сегедин 25 юлия. У Банату, Потисю и у Бачкой добили смо ове године средню лошию жетву у шеници. Киша смо ових дана имали, коє су помогле дувану и кукурузу. Стара шеница по ф. 2.78—2.86 н. нова по ф. 2.80 н. Властници неће тако лако да даю рану, а купци већма навалюю. Нова раж по ф. 1.55—65 н. и болѣ є купую. Кукуруз стои, цена ф. 1.60—75 н. Єчам купую за потребу, пиварски по ф. 1.20—1.30 н. за свинѣ по ф. 1.5—10 н. Зоб слабо пролази, цена ф. 1.20—30 н. и ф. 1.10—15 н. Прою слабо купую. црвена по ф. 1.70 н. жута по ф. 1.50 н. ваган. — Тисом и Моришом неможе се найболѣ пловити.

Беч 26 юлия. Данас є дотерано 1556 волова из Мађарске свега 3080 комада, од тога се ние продало 174 комада. Тежина вола од 470—680 фунти. Цена комада ф. 115—152, од центе ф. 21—24.

Сисак 25 юлия. Од последнѣга известия ние се овдашня житна радня знаменито изменила. Шеница стои по старом, остале струке попустиле су у цени. Шенице се продало 20,000 мерова, поморишка, потиска и бечейска по ф 3.40—3.55 н. бачка по ф. 3—3.45 н. банатска и друге слабие сорте по ф. 2.70—3. Раж нема проће, цена ф. 2—2.10 н. Кукуруза се продало 18,000 мерова, банатски по ф. 2—2.5 н. Єчам бачки и потиски нетражи се, цена ф. 1,50—1.60 н. Проя бачка по ф. 1.85—1.90 н. Зоб бачка и банатска 8000 мерова по ф. 1.25—1.30 н. — Сава малена.

Пешта 29 юлия Од почетка ове неделѣ окренула се житна трговина на болѣ. Шеница се купує радо и цене се мало поправише. Нова потиска по ф. 3.27—3.35 н. банатска по ф. 3.25 н., стара шеница потиска по ф. 2.95—3.5 н. Раж су особито тражили за спекулацию, али є нема много, продавала се по ф. 1.95 н. Єчам и зоб по старом. Кукуруз добар по ф. 1.90—2 ф.

Бечка берза од 30. юлия

Сребро — — — — — — — —	108. 25
Дукати — — — — — — — —	5. 23

ЛУТРИЯ.

Темишварска од 9. авгус. рим.	39.	36.	12.	87.	63.
Будимска од 29. юлия римск.	62.	27.	18.	47.	22.

Стопѣ воде на Дунаву.

Нови Сад 31 юлия. 9 стопа 10 пал. Долази
Пешта 29 юлия. 9 стопе 6 пал. Долази.

Предплата на Напредак прима се и од првога августа, и то на месец дана 85 новч., на два месеца дана 1 ф. 70 новч., на три месеца 2 ф. 50 новч., од августа до краја године 4 ф. 20 новч.

ОГЛАСИ.

Оглас.

Ко жели Крчму Ч. Манастира Ковиля одъ 15. Августа тек. год. подъ аренду узети, нека се у Манастиру прияви. 162—1—3

Екзекутивна продая.

од куће под бр. 1308. у Новоме Саду.

На молбу Іосефе Кнап. прот. наслѣдника Анне Хорват-Фурко због дуга 84 ф. С. S. С. дозволѣна є екзекутивна продая од куће под бр. 1308. у Новом Саду, коя ће се 9 октобра 1865. и 11 децембра 1865. свагда у 3 сата после подне на лицу места држати.

Кои купити желе, позиваю се с тим да лицитациона условия у обичне званичне сате у овой грунтовной писарници видити и у пренису искати могу.

Суд као грунтовна власт у Новом Саду 8 юлия 1865.

Варошки судац на допусту.
Градоначалник
150—3—3 П. Стояновић с. р.

Едикт.

Од стране ц. кр. суда варадинско граничарске регименте бр. 9 овим се до обштега знаня ставля: да є поновлѣна явна продая у оставштинску масу Софиє Іовановићке спадаюће гостионице под цимером (шилдбирцуза) бр. 492 у Митровици „Код цара од Аустриє“ заедно са кућом и кућиштем од 195 четвороуг. хв. и са побочним зданиями по цену од десет иляда форинти а. вр. таковим купцима, кои могу показати, да могу поседавати добра у смислу основног закона за войничку границу, под определѣнѣм два рока, то єст 3. и 17 септембра 1865 сваки пут после подне у 3 сата на лицу места — с тим условлѣм одобрена: да се ово добро при првом року неће продати испод петнаест иляда фор. а. вр., да сваки лицитант има пишманину од єдне иляде фор. а. вр. пре почетка лицитациє положити, и да купац има целу куповну суму одмах исплатити, и процентуалне пристойбе положити, а зато нѣму припадаю од часа подпуно положене куповне суме и добатци од сада изарендована добра.

Митровица 11. юлия 1865.

Ц. кр. суд варадинске граничарске регименте бр. 9.

Іос. Унгер
158—2—3 маіор авдитор.

Стечаи.

1. У месту Виляну, у Будимской диецези, комитату Бараньском, упразнѣна є учительска штация, с коїом є скопчана годишня плата од 30 фор. 15 нов. готова новца, 10 мерова пожунски пшенице, 10 мер. пожунски кукуруза, 4 хвата дрва за огрев, 3 ланца ораће землѣ, и по мерова варива.

2. У Жумберку, месту диецезе Будимске, а комитата Бараньског, упразнѣна є штация учительска, с коїом є скопчана годишня плата од 100 фор. 20 мерова пожунски жита 20 мерова пожунски кукуруза, 4 хвата дрва, 8 фунти свећа лояни, 1 меров варива, 6 акова вина, и три фрталя ланца ораће землѣ.

3. У Литоби, месту диецезе Будимске а комитата Бараньског, упразнѣна є штация учительска, с коїом є скопчана годишня плата од 26 фор. 20 мерова пожунски ражи, 10 мерова пожунски кукуруза и 2 акова вина.

4. У Будмиру, месту диецезе Будимске а комитата Бараньског, упразнѣна є учительска штация с коїом є скопчана годишня плата од 24 фор. 16 пожунски мерова жита, 16 пожунски мерова кукуруза 2 акова вина, 3 хвата дрва, 5 ланца ораће землѣ, и 1 ланац ливаде.

5. У Мадьар-Бои месту диецезе Будимске а комитата Бараньског, упразнѣна є учительска штация, коїом є скопчана годишня плата од 40 фор. 18 пожунски мерова жита 10 пожунски мер. кукуруза и 3 хвата дрва.

Просителѣи, кои желе штациє ове добити имаю прошения своя са крштеним писмом и свидѣтелствама, сврху совршени прописани наука, и моралног и политичног свог поведения до 20. августа т. г. доле подписаном консисториуму поднети.

У Сентандрии 22 юлия 1865.

Консисториум православно-восточне
161—2—3 цркве диецезе Будимске.

80 ланаца салашке землѣ на Бечейском хатару дає се под аренду на годину дана. Приявити се треба код Милоша и Мите Трифунца у Меленцима.
159—2—3

На корист човјечанства и страдајућијех болесника, ево народни лијек, домаћи љекар:

ЧИСТЕЋИ РАСТОП М. СТОЈКОВА.

— Овај чудесни биљевни растоп лијечи свакојаке болести, и управљен је на утамањивање болова и ишчишћивање крви и влаге. — Својства овога растопа врло су изврсна и пробитачна, особито употребљавајући га с пролећа и јесени, а то је најудесније доба, ради исцјеливања застарјелијех болести, болова, мука и свакојаке немоћи; а и за ублаживање мучења и болова престарјелијех болести; пак чудесно исцјељује грознице, протисли, срдобоље, проточи, затворе, тајне и вранцаве боли, ране свакојаке, пошасти, и за друге све остале најтеготније и најопасније болести. — Извидава такође болести и пошасти животиње и стоке. — За наручбине на г. **Анд. Стојковића у Тријесту.** Цијена је срчета 1 ф. 20 кр. у среб. с књиж. напутка; а мало срче 66 нов. Може се добити по делижансу.
73—8

ИЗВОД ИЗ ДОКАЗНИЈЕХ ПИСАМА. 7. Гне. Пошљите ми 2 срчета растопа, јер ово зло зимно вијеме — добро га је имати код себе. Растоп је врло племенити лијек у све и по све, само би морао имати уплива на сичију и водену болест. (Извидале су се). Слатина 2. јан. 1863. Павао Твртковић, парох.

Властник, издаватель и одговорни уредник Ђорђе Поповић.

Брзотиском Игнята Фукса у Новоме Саду.